

*Божок В.В.
студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.пед.н., доцент,
доцент кафедри психології
та соціальної роботи ТНЕУ
Шафранський В.В.*

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В МЕДИЧНІЙ СФЕРІ

Сьогодні соціальна робота стала невід'ємною складовою сфери охорони здоров'я, де соціальні працівники надають первинну психологічну допомогу в лікарнях жінкам, які народжують дітей з вадами розвитку; забезпечують психологічну підтримку і консультують з правових питань хворих, які зазнали каліцтва з боку інших осіб; здійснюють соціально-психологічну підтримку людей похилого віку та невиліковно хворих в стаціонарних закладах охорони здоров'я, хоспісах; організовують реабілітаційну роботу для дітей-інвалідів у медико-соціальних реабілітаційних центрах; реалізують спеціальні соціальні програми для особливих категорій пацієнтів – наркозалежних, психічно хворих, ВІЛ-інфікованих у наркологічних і психіатричних лікарнях, центрах боротьби та профілактики СНІДу та ін.

Необхідність діяльності соціального працівника в лікарнях підтверджується низкою проведених клініко-психологічних досліджень людей, які страждають різними захворюваннями. Будь-яка хвороба змінює життєву позицію людини, перешкоджає її повноцінному, гармонійному функціонуванню в суспільстві, тягне за собою велику різноманітність проблем, у тому числі й соціального характеру. У зв'язку з цим, хвора людина та її сім'я потребують спеціально організованої допомоги та підтримки, які повинні здійснюватися багатьма фахівцями, зокрема соціальним працівником. Особливого характеру набуває соціальна робота у стаціонарному лікувальному закладі з важко хворою дитиною та її батьками. Діяльність соціального працівника передбачає швидке реагування на кризову ситуацію в сім'ї хворої дитини і пошук шляхів її подолання. Однією з форм роботи з сім'єю є консультування. Така форма роботи вкрай необхідна, оскільки період стаціонарного лікування дитини є найбільш важким для сім'ї і батьки повинні постійно відчувати можливість звернутися по допомогу, поділитися своїми переживаннями, отримати потрібну інформацію [1].

Слід зазначити, що діяльність соціального працівника не обмежується рамками медичної установи. Соціальний працівник здійснює зв'язок між фахівцями різних установ та координує їх роботу, намагається забезпечити хворому і його родині надання всебічної допомоги. Крім того, ще одним напрямком діяльності соціального працівника є пошук шляхів отримання коштів для придбання медикаментів, оплати лікування хворих. Для цієї мети він залучає спонсорів (як приватних осіб, так і організацій), а також знаходить можливість звернення по допомогу до широкого кола громадськості. Соціальна робота в наркологічному диспансері полягає в наданні комплексної допомоги (психологічної, соціально-психологічної, педагогічної, правової та ін.)

особам, які належать до групи підвищеного ризику чи страждають залежністю від психоактивних речовин та членам їх сімей. Основними завданнями соціального працівника в наркодиспансері є участь у програмах первинної профілактики залежності від психоактивних речовин; виявлення осіб, які входять до групи ризику і робота з ними; встановлення контакту з сім'ями хворих, організація консультування, необхідної допомоги та підтримки; організація спеціальної тренінгової роботи, що сприяє ранній реадaptaції та реабілітації пацієнтів; організація сімейної психотерапії [2].

Виділяють такі форми соціальної роботи в наркологічних диспансерах: профілактичну роботу, спрямовану на попередження виникнення наркологічних проблем; соціальну роботу з особами, у яких спостерігаються певні наркологічні проблеми, але не виявляються клінічні форми наркологічної залежності; соціальну роботу з хворими, що страждають наркозалежністю [3]. Щодо останньої категорії осіб, то слід підкреслити, що на даний час у процесі лікування таких хворих відбувається перехід від використання тривалої медичної до медико-психолого-соціальної моделі. Це означає відмову від домінування методів медико-біологічного та хіміко-терапевтичного впливу на користь комплексної лікувально-реабілітаційної роботи з опорою на психотерапевтичні та соціотерапевтичні методи, орієнтовані на вирішення особистісних проблем, підвищення рівня соціальної компетенції, адаптації, інтеграції.

За незначний час існування хоспісів в Україні стали очевидними переваги паліативної допомоги невиліковно хворим і необхідність залучення до цієї роботи соціальних працівників. Саме фахівці соціальної роботи у співпраці з лікарями та психологами здатні надавати допомогу і досягати ефективного взаєморозуміння з помираючими, враховуючи їх психологічні та духовні потреби. Важливими якостями соціального працівника, який працює в хоспісі є гуманістичне, позитивне ставлення до хворого, легкість вираження емоцій, емоційна відкритість і теплота, емоційна стійкість, відсутність тривожності як особистісної риси, неагресивна, незвинувачувальна поведінка в конфліктних ситуаціях, високий ступінь особистісної соціальної відповідальності. Особистість соціального працівника в аспекті професійної діяльності розглядається як один із серйозних чинників досягнення успіху у вирішенні питань організації, управління та впровадження спектру соціальних послуг «приреченим» хворим та їх найближчому оточенню в системі паліативної медицини.

Отож можна зазначити, що особливість роботи соціального працівника в медичних установах полягає в необхідності пошуку оптимального рішення проблеми, застосовуючи різноманітні напрями, форми і методи соціальної роботи. У зв'язку з цим його діяльність не обмежується тільки рамками медичного закладу, вона передбачає тісну взаємодію з багатьма службами та центрами, що надають психологічну, педагогічну, соціальну та юридичну допомогу. Для покращення якості життя клієнтів цих закладів соціальним працівником проводиться велика робота з найближчим соціальним оточенням людини, іншими фахівцями, здатними надати конкретну допомогу.

Список використаних джерел

1. Грищенко Е.Н. Деятельность социального педагога в медицинских учреждениях, осуществляющих стационарное лечение. *Молодой ученый*. 2011. №7. Т.2. С. 90–94.
2. Мартыненко А. В. Медико-социальная работа в наркологии. Архангельск : Изд-во Архангельской гос. мед. академии, 1998. 112 с.
3. Хрестоматия по технологиям социальной работы / Под ред. Л. Г. Гусяковой, М. И. Попковой. Барнаул : Изд-во Алтайского гос. ун-та, 2000. 156 с.

Бойко Б.О.
*студентка магістратури ННІОТ
Тернопільського національного
економічного університету*
*Науковий керівник: к.психол.н., доцент, доцент
кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ
Ревасевич І.С.*

ПСИХОСОЦІАЛЬНИЙ ПАСПОРТ СІМ'Ї І ЙОГО РОЛЬ У ВИЗНАЧЕННІ ЇЇ СОЦІАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Благополуччя людей є найвищою цінністю суспільства та відображає магістральну лінію розвитку сучасної людської цивілізації. Розуміння сутності та змісту соціального благополуччя пов'язується з таким розвитком суспільства, при якому задовольняються вітальні, соціальні і духовні потреби людей, максимально ефективно використовуються ресурси та блага суспільства, створюються сприятливі умови для повноцінного життя і всебічного розвитку кожної людини. У такому сенсі тотальне або загальне соціальне благополуччя являє собою суспільний ідеал, котрий надихає мислителів, науковців, митців, громадських та політичних діячів, усіх людей. Цінність благополуччя так чи інакше пов'язана з цінністю сімейного щастя і добробуту, яке в сучасному суспільстві вийшло за межі буденного розуміння й філософської інтерпретації та стало об'єктом інтегративних і міждисциплінарних досліджень у рамках соціальної науки.

До останнього часу соціальне благополуччя не набуло характеру самостійного об'єкта наукових досліджень, однак його окремі сторони вивчаються в різних галузях соціального знання, які сформували методологічне підґрунтя для сучасних досліджень рівня щастя людей, аналізу його складових показників та чинників, а також для формування концептуальних і прикладних основ політики благополуччя та щастя українських сімей, що можна визначити з допомогою психосоціального паспорта. Роль ведення фахівцем соціальної сфери психосоціального паспорта сім'ї задля визначення її соціального благополуччя досі повно не розкрита, що й зумовило необхідність даного дослідження.

Об'єктом дослідження є сім'я як соціальне осереддя сучасного українського суспільства. **Предметом дослідження** є система вивчення соціального благополуччя сімей засобом паспортизації.

Мета дослідження: показати роль і місце психосоціальної паспортизації сімей у покращенні їхнього добробуту і благополуччя.